

Sygn. akt I ACz 570/13

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Anna Pele
------------------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **sp. z o.o. z/s w R.**

przeciwko **M. P.**

o zapłatę

na skutek zażalenia **pozwanej**

na postanowienie Sądu Okręgowego Sądu Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 3 czerwca 2013 r. sygn. akt VI GNc 89/13

p o s t a n a w i a:

- z m i e n i ć zaskarżone postanowienie w ten sposób, że z w o l n i ć pozwaną M. P. od opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty w części ponad 500 zł (pięćset),**
- o d d a l i ć zażalenie w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 czerwca 2013 r. (sygn. akt VI GNc 89/13) Sąd Okręgowy Sąd Gospodarczy w Rzeszowie oddalił wniosek pozwanej M. P. o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd I instancji wskazał, że pozwana uzyskała za 2012 r. dochód w wysokości 28.530,74 zł. Sąd przytoczył oświadczenia pozwanej, że z działalności gospodarczej uzyskuje 1.500 zł, jej syn uzyskuje dochód w wysokości 1.000 zł, z tytułu umowy zlecenia, natomiast koszty utrzymania domu z mediami to 700 zł, raty 300 zł, bieżące potrzeby 1.500 zł.

Sąd stwierdził, iż pozwana która została wezwana do wykupu weksla (wezwaniami z dnia 20 lipca 2012 r.) winna się liczyć z koniecznością obrony swoich praw na drodze sądowej i zabezpieczyć na ten cel konieczne środki.

Zażalenie (błędnie nazwane skargą) na powyższe postanowienie wniosła pozwana zarzucając naruszenie art. 102 u.k.s.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, jak również o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zasady zwalniania z kosztów sądowych określono w tytule IV ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010 r. nr 90, poz. 594, z późn. zm., dalej powoływanej jako u.k.s.c.). Wedle art. 102

ust. 1 u.k.s.c. zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd może zwolnić stronę od kosztów w całości albo w części (art. 100 ust. 2 u.k.s.c., art. 101 ust. 1 u.k.s.c.), jeżeli strona może ponieść jedynie część kosztów sądowych.

Zasadą jest ponoszenie kosztów sądowych, zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, przyznanie tzw. „prawa ubogich”, jest możliwe jedynie wyjątkowo. Przy generalnej zasadzie odpłatności wymiaru sprawiedliwości możliwość zwolnienia od kosztów sądowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia stronom (podmiotom prawnym) dostępu do sądu w celu realizacji ochrony ich praw (por. uzasadnienia wyroków TK: z 7 września 2004 r., P 4/04, LexPolonica nr 368627; OTK-A 2004, nr 8, poz. 81; z 16 czerwca 2008 r., P 37/07, LexPolonica nr 1913825, OTK-A 2008, nr 5, poz. 80). Wymaganie dotyczące uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych nie może być uznane za ograniczenie prawa dostępu do sądu, niezgodne z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm., dalej EKPC). Jednak wysokość opłat oceniona w świetle wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, włączając w to zdolność strony do ich uiszczenia, oraz etap postępowania, na którym opłaty te muszą zostać uiszczone (co może oznaczać ograniczenie dostępu do środka odwoławczego i kolejnej instancji), stanowią okoliczności podstawowe do oceny, czy strona mogła skorzystać z jej prawa dostępu do sądu.

Co do zasady strona powinna ponosić koszty postępowania sądowego, ale nie może to prowadzić do pozbawienia strony prawa do rzetelnego procesu, który gwarantują art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPC.

Oceniając dochody pozwanej należy podzielić zarzuty podniesione w zażaleniu, że uiszczenie opłaty od zarzutów w kwocie 11.250 zł przekracza jej możliwości finansowe.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Ponieważ na obecnym etapie postępowania jedynym kosztem jaki powstał jest koszt opłaty od zarzutów przedwczesnym byłoby orzekanie o innych kosztach. Dlatego też w pozostałej części, dotyczącej innych kosztów zażalenie pozwanej nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Odnosząc się do żądania zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego, należy wskazać, że żadne koszty nie powstały – pozwana była zwolniona ustawowo od uiszczania opłaty od zażalenia (art. 95 ust. 2 pkt 1 u.k.s.c.), nie jest reprezentowana przez pełnomocnika.